

Merhaba Sevgili Çocuklar,

Nasılsınız bakalım 12. görüşmemizden bu yana? Malzemelerimiz hazır mı? Bugün diğer malzemelerimize ek olarak, bir kavanoza, çok büyük olmayan bir el bezine ve ceviz büyüklüğünde herhangi bir nesneye ihtiyacımız olacak. Eğer böyle bir nesne bulamadıysanız atık kâğıtları buruşturarak bunu elde edebilirsiniz. Kavanoz, bez ve ceviz büyüklüğündeki nesneyi hazırladıysanız oyunumuza başlayabiliriz.

Öncelikle bezi katlayarak kavanozumuzun dibine doğru yerleştirelim. Kavanozumuzu halımızın kısa kenarına doğru olan duvarın önüne koyalım. Boyumuz kadar boşluk bırakarak ceviz büyüklüğündeki nesneyi halı ile kavanoz arasında bir yere bırakalım. Bu boşluk halının üzerine denk gelebilir. Hazırsak odanın içinde topa en uzak noktaya geçelim. Bu uzak nokta bizim başlangıç noktamız olacak. Başlangıçta zıplayarak kendi etrafımızda üç defa dönüyoruz. Hadi dönelim. Sonra sağ ayağımızın üzerinde seke seke ceviz büyüklüğündeki nesnenin yanına kadar gidiyoruz. Nesneyi elimize alıyoruz. Havaya atıyoruz ve tutuyoruz. Bu atıp tutma hareketini iki defa sağ, iki defa sol elimizle yapıyoruz. Şimdi elimizdeki nesneyi olduğumuz noktadan atarak kavanozun içine sokmaya çalışıyoruz. Nesneyi kavanozun içine sokabildiğimizde dört puan kazanıyoruz. İsterseniz bunu birkaç kez deneyip kazandığınız puanları yazabilirsiniz. Şimdi nesneyi alıp yeniden eski yerine bırakabilirsiniz. Bu kez sol ayağımızın üzerinde sekerek başlangıç noktasına gidiyoruz. Yine zıplayıp kendi etrafımızda dönerek başlıyoruz, sağ ayağımızla sekerek nesnenin yanına gidiyoruz, nesneyi iki defa sağ iki defa sol elimizle havaya atıp tutuyoruz ve bulunduğumuz yerden atarak kavanoza sokmaya çalışıyoruz, sol ayağımızla başlangıç noktasına dönüyoruz. Eğer isterseniz bu oyunu sonra da uzun uzun oynayabilirsiniz. Oyun sonunda puanlarımızı hesaplamayı unutmayın lütfen. Hadi şimdi halının üzerine sırt üstü uzanalım ve gözlerimizi kapatalım lütfen. Burnumuzdan derin bir nefes alıyoruz ve yine burnumuzdan veriyoruz. Şimdi bunu üç defa tekrar edelim. Yavaş yavaş gözlerimizi açalım ve odamıza geri gelelim.

Dostlarımız ne yapıyordur sizce? Hatırlıyor musunuz, en son Hassuni Mağaralarına gitmişlerdi. İçeriye girebilmeleri için bir şifre soruluyordu. **10'un 6 katının 32 fazlasını bulmaları gerekiyordu.** Bulabildiniz mi sizler cevabı? Demek buldunuz, harika! Nasıl yaptınız peki? Sen mi söylemek istiyorsun? Hadi dinliyorum seni. 10'un 6 katı demek, aslında 6 tane 10 demek. 6 tane 10 saydın, 10, 20, 30, 40, 50, 60 oldu. 32 fazlası dediği için $60+32=92$ buldun. Doğru bulmuşsun. Sen de mi söylemek istiyorsun? 10'un 6 katı dediği için 10 ile 6'yı çarptın, 60'ın 32 fazlası dediği için 60 ile 32'yi topladın 92 etti. Seninki de doğru. Bu işlemlerin yapılışını yazdınız mı peki? Haydi o zaman sözlerimizi söyleyip gönderelim cevabı dostlarımıza.

Uç uç Tipoti'ye

Uç uç Galima'ya

Uç uç Pako'ya

Uç uç büyükanneye.

Eveettt, kapı açılmış ve bizimkiler de mağaranın içine girebilmişler. Burası inanılmaz bir mağaraymış. Çok çok eski zamanlarda, insanlar buralardaki kayaları oyarak kendilerine odalar yapmışlar İnlanmayacaksınız ama apartman gibi 3,5,7 katlı yapılmış buralar. Bu odalar birbirlerine koridorlarla, merdivenlerle bağlanmış. O kadar eskiden yapılmış olmasına rağmen buraya su kanalları, sarnıçlar, su havuzları ve ibadethaneler de yapılmış. Gezerken hayran kalmışlar buraya. Tipoti bol bol fotoğraf çekmiş mağarada. Burayı gezdikten sonra Ergani ilçesine doğru yola çıkmışlar. Yine ünlü bir mağaranın önüne gelmişler. Kapısına yaklaştıklarında her zamanki gibi kapı kapalı, üzerinde de bir kâğıt asılıymış. Şöyle yazıyormuş:

İki kelimededen oluşur bu mağaranın ismi.

Girmek istiyorsan içeri,

Bilmelisin buranın ismini.

Altta da şunlar yazıyormuş.

10-12-15-1-21 MAĞARALARI

Dostlarımız bizim alfabemizdeki 29 harfin sıralanışını öğrenmeye çalışıyorlar. Ama bu soruya bir türlü cevap verememişler. Acaba siz onlara yardım eder misiniz? Çok sevinecekler. O zaman bu mağaranın ismini bularak yazmamız gerekiyor. Kim söylemek ister bu mağaranın ismini? Evet, sen söyle bakalım. Alfabenin 10. harfi **H**, 12. Harfi **İ**, 15.harfi **L**, 1. Harfi **A**, 21. Harfi **R**. Bunları birleştirdin ve **H-İ-L-A-R MAĞARALARI** olduğunu buldun. Yaşasın! Doğru cevap, haydi şimdi de yazalım. Aman, dikkat edelim mağara yazarken utangaç harf var. Utandığı için yine saklanabilir. Siz onu yazmayı unutmayın, olur mu? Yazdıysak sözlerimizi söyleyip gönderebiliriz.

Uç uç Tipoti'ye

Uç uç Galima'ya

Uç uç Pako'ya

Uç uç büyükanneye.

Harika! Mağaranın kapısı açılmış. Söylenenlere göre buranın geçmişi 10-12 bin yıl önceye dayanmaktaymış. Burada da kayalar oyularak evler yapılmış. Burası o dönemde yaşayan insanların, avcılıktan yerleşik düzene geçtiği, ilk üretimin yaptığı yer olarak kabul edilmekteymiş. Toprağı ekip biçmişler, hayvanları evcilleştirmişler, kendilerine aletler üretmişler. Hatta mağarada yapılan kazılarda insanların o dönemde kemikten yaptığı, kaşık ve çatal olarak kullanıldığı düşünülen aletler bulunmuş. Dostlarımız sanki bir zaman makinesine girmiş de binlerce yıl öncesine gitmiş gibi hissetmişler kendilerini. Çok etkileyiciymiş gerçekten. Tipoti burada da fotoğraflar çekmiş.

Burayı da gezdikten sonra dostlarımız Lice ilçesindeki Birkleyn Mağaralarına gitmişler. Burası da beş adet mağaradan oluşuyormuş. Dicle Nehrinin kollarından biri olan çay, mağaraların birinden girip diğerinden çıkmakta, doğal bir tünel oluşturmaktaymış. Burası da çok çok eski zamanlarda insanların yaşadığı bir yermiş. Şu anda ise yaz aylarında sularında serinlemek ve doğa turizmi yapmak için gelen, eşsiz güzelliğe sahip bir yermiş. Bu doğal güzellik karşısında dostlarımız çok etkilenmişler. Buradan Eğil ilçesine doğru yola çıkmışlar. Burada gezilecek çok yer varmış. İlk olarak Eğil Kalesi'ne gitmişler. Kapıdaki şifrede şöyle yazıyormuş;

İstiyorsan girmek bu kapıdan içeri

Söylemeli ve yazmalısın Cumhuriyet'in ilanını

Siz biliyor musunuz bu tarihi? Sen gününü mü biliyorsun? Tamam söyle lütfen. Cumhuriyet 29 Ekim'de ilan edildi diyorsun. Evet, doğru. Peki, yılını hatırlayan var mı? Ahh biri ben ben diye sesleniyor. Evet, seni dinliyoruz. 1923 yılında diyorsun. Evet, yılı da doğru. Yani Cumhuriyet 29 Ekim 1923 yılında ilan edilmiş. Şimdi malzemelerinizle 29 Ekim yazabilir misiniz lütfen? 4. sınıftaysanız 1923 de yazın hatta. Hazırsanız gönderelim cevabı dostlarımıza.

Uç uç Tipoti'ye

Uç uç Galima'ya

Uç uç Pako'ya

Uç uç büyükanneye.

Oleeyyy! Kocaman kale kapısı sonuna kadar açılıvermiş. Dostlarımız da bir güzel gezmişler kaleyi. Her yerini gezdikten sonra buradan ayrılarak, baraj gölüne gitmişler. Tekne ile gezmek istiyorlarmış. Tekne kişi başı 5 TL imiş. Büyükanne tekne sahibine 50 TL uzatarak "Buradan 3 kişinin parasını alır mısınız lütfen." demiş. Büyükanne ne kadar para üstü alması gerektiğini bir türlü hesaplayamıyormuş. Yardımcı olmak ister misiniz? Sen mi söyleyeceksin? Evet. Kişi başı 5 TL idi. 3 kişi oldukları için 3 tane 5

yazıp topladın. $5+5+5=15$ TL. Büyükanne 50 TL vermişti. 15 TL'sını aldığında büyükanne'nin parası azalacağı için çıkarma işlemi yaptın ve 50'den 15'i çıkardın. $50-15=35$ TL. Yani tekne sahibi 35 TL geri verecek diyorsun, çok doğru. Sen başka bir şekilde mi buldun? Bütün toplananlar aynı olduğu için saydın, 3 tane 5 TL vardı. Sen de bunları çarptın. $3 \times 5 = 15$ TL ödemeleri gerekiyor. Ve sonra 50'den 15'i çıkardın ve 35 TL para üstü verecek diyorsun. Evet, seninki de doğru. Haydi o zaman, hep birlikte büyükanneye gönderelim cevabı.

Uç uç büyükanneyeeee.

Çok teşekkür ediyor büyükanne hepinize. Sizin de dediğiniz gibi 35 TL para üstü almış. Dostlarımız tekne ile Kral Mezarları'nı, Deran Mağaraları'nı gezmişler. Tekne gezileri bitince buradan da ayrılmışlar ve Hani ilçesindeki Aynkebir kaynak suyuna gitmişler. Buranın eşsiz bir doğal güzelliği ve buz gibi kaynak suyu varmış. Buradan dönüşte şoför bir tarlanın önünde durmuş. Tarladaki insanlar çapa yapıyorlarmış. "Bu tarlada ünlü Diyarbakır karpuzu ekili. Ama henüz ürün vermedi, size ikram edemiyoruz. Onun için en azından bitkisini göstermek istedim." demiş. Tarla sahibi elinde bir keseyle gelmiş. Kesenin içine elini sokmuş, kapalı avucunun içinden karpuz tohumu çıkararak çocuklara dağıtmış. "Bu yıl artık geç oldu ama önümüzdeki yıl ekebilirsiniz." demiş. Hepsi bu tohumlara çok sevinmişler ve çiftçiye teşekkür etmişler. Artık Diyarbakır'a dönme vakti de gelmiş. Diyarbakır Surları'nda otobüsten inmişler, dar sokaklardan geçerek eski Diyarbakır evlerinden birine gitmişler. Burası yörenin yemeklerini yapan çok güzel bir restoranmış. Yöresel yemeklerden oluşan bir masa hazırlanmış onlar için. Elbette Pako için de güzel yemekler varmış. Ve kendisi bu duruma çok mutlu olmuş. Galima arkadaşlarına yemeklerin ismini sormuş. Sırayla saymaya başlamışlar: Hıllorik aşısı, meftune, katıklı dolma, habenisk, duvaklı pilav, kenger, ayva kebabı, ekşili dolma, lebeniye, yayla çorbası, babagannuş, nardanaşı, oruk, pıçık, mahlepli Diyarbakır çöreği, bostana, analıkızlı, fıstıklı irmik helvası, Nuriye tatlısı ve burma kadayıf varmış masada. Bu leziz yemeklerle bir güzel karınlarını doyurmuşlar.

Büyükanne yemekten sonra keseyi çıkarmış ve Dicle'ye doğru uzatmış. "Sabah yola çıkacağız. Ama hala nereye gideceğimizi bilmiyoruz. Rica etsem bizim için belirleyebilir misin?" demiş. Dicle elini keseye sokmuş, içinde biraz dolaştırmış ve bir kâğıt seçerek keseden çıkarmış. "Bir kelime bu ve sayılarla söyleyeceğim size.

22-1-16-22-25-17" demiş. Tüm masadakiler bu şehri bulmaya çalışmışlar. Roza, "Gruplara ayrılıp görev paylaşımı yaparsak kolayca bulabiliriz." demiş. Onun dediği gibi yapıp gruplara ayrılmışlar. Her grup kendi harfini bulmuş ve buldukları harfleri kolayca birleştirmişler. Veee gidecekleri şehiiiiirrr Samsun'muş. "Samsun, Karadeniz Bölgesi'nde çok güzel bir ilimizdir." demiş Arya. Bizimkiler yine çok heyecanlılarmış yeni yerler görüp yeni arkadaşlar tanıyacakları için. Ama buradaki tanıdıkları ve sevdikleri arkadaşlarından ayrılacakları için de çok üzgünlermiş. Tipoti, "Arkadaşlarımız sizleri tanıdığımız için çok mutluyuz. Her şey için çok teşekkür

ediyoruz. Kendinize iyi bakın lütfen.” demiş. Birbirlerinin telefonlarını alıp vedalaşmışlar.

Dostlarımız arkadaşlarından ayrıldıktan sonra otele gelmişler. Odalarında daha önceden aldıkları bir torba elma varmış. Torbayı görünce Galima’nın canı elma istemiş. Meyve bıçağını eline almış ama bir türlü nasıl eşit bir şekilde kesebileceğini bulamamış. Büyükanne isterse yardımcı olabileceğini söyleyerek uzatılan bıçağı almış ve elmayı tam ortadan ikiye bölmüş. Yarısını Galima’ya yarısını Tipoti’ye vermiş. Bizimkiler hayranlıkla izliyorlarmış büyükanneyi. Gerçekten ikisinin elması da birbirine eşitmiş. Diğer elmayı almış büyükanne, “Görüyorsunuz, burada **bir bütün** elma var. Bunu tam ortadan eşit olarak ikiye bölersek **iki tane yarım** elmamız olur.” diyerek elmanın yarısını Pako’ya vermiş, yarısını da kendisi yemiş. “Her birimiz ne kadar elma yedik?” diye sormuş büyükanne. “Yarııııııııııı!” diye bağırarak Tipoti ve Galima. Pako da onlara havlayarak eşlik etmiş. Büyükanne elmayı göstererek “Son bir elmamız kaldı, sizce bunu dördümüz eşit olarak paylaşabilir miyiz? Ne dersiniz?” diye sormuş. Bizimkiler hayır anlamında başlarını sallamışlar. Bu kez bir bütün elmayı dört eşit parçaya bölmüş büyükanne. Bölünmüş parçaları da tabağa bırakmış. Bizimkiler dört parçanın da aynı büyüklükte olduğunu görünce şaşırılmışlar. “Gördünüz mü, bütün elmayı dört eşit parçaya böldüm. Hepimiz için birer parça elma var artık. Bu parçaların her birine **çeyrek** diyoruz. Şimdi her birimiz **çeyrek** elma daha yiyelim. Afiyet olsun.” demiş. “Büyükanne sen olmasan biz 3 elmayı paylaşamazdık, teşekkür ederiz sana.” demişler. Gezip gördükleri yerler ve arkadaşları ile ilgili biraz sohbet ederek uyumuşlar. Sabah erkenden uyanmışlar. Yine spor saatiymiş. Galima, “Hadi yine Tipoti’nin söylediği gibi yapalım.” demiş. Siz de katılmak ister misiniz dostlarımıza? Başlayalım biz de o zaman. Hadi Galima’nın söylediği açılar yapalım. “Geniş açı, doğru açı, dar açı, dik açı, doğru açı, dik açı, geniş, dar, dik, doğru...” Çok eğlenmişler yine dostlarımız.

Spor saatinden sonra kahvaltı için yine Hasan Paşa Hanı’na gitmişler. Küçük bir tavanın içinde omlet gelmiş onlara. Tipoti, “Burada bir tava omlet var ama ben bunu dördümüze eşit olarak paylaşırabilirim. O zaman her birimiz çeyrek tava omlet yemiş olacağız.” demiş. Kahvaltıda bir güzel karınlarını doyurmuşlar, yine alışverişlerini yaparak تنها bir yere gidip halılarını açmışlar. O da ne bu kez halının içinden iki tane kâğıt çıkmış. Kağıtlarda şöyle yazıyormuş;

Uçmak istiyorsan benimle

Yapmalısın bu iki şeyi.

Birinciği söylüyorum iyi dinle,

Ezberle bu tekerlemeyi.

Ve unutma yavaş yavaş söylemeyi.

Altında da şu tekerleme yazıyormuş:

Al bu takatukaları takatukacıya takatukalatmaya götür.

Takatukacı takatukaları takatukalamam derse,

Takatukacıdan takatukaları takatukalatmadan al da gel.

İkinci kağıtta da bir bilmece yazıyormuş:

İkinciye geldi sıra dikkatle dinle beni.

Avuç içlerin sana dönük olacak,

Başparmakların birbirine sarılacak.

Gölgesine bakacaksın

Bunun ne olduğunu bulacaksın.

Tabii bir de adını yazacaksın.

Çok merak ettim, acaba bu neyin gölgesi? Akşam ışıklar yandığında duvarda daha iyi görülecektir. Bu akşam ben de yapacağım bunu. Siz bunun ne olduğunu bulduktan sonra adını da yazmayı unutmayın lütfen.

Aaaa! Az daha unutuyordum. Bugün de size yumurta kabuklarımızı evdeki malzemelerle nasıl kırmızıya boyayabileceğimizi anlatmak istiyorum. Bunun için yine büyüklerimizden destek istemeyi unutmayalım, olur mu?

İhtiyacımız olan malzemeleri söylüyorum:

*Bir su bardağı su

*Bir doğranmış pancar (Eğer pancar yoksa kırmızı gül, gelincik ya da evde kırmızı renk vereceğini düşündüğünüz başka sebze, meyve, çiçek ya da baharat olabilir.)

*3 adet güzelce yıkanıp kaynatılmış yumurta kabuğu.

Malzemelerimizi hazırladıktan sonra pancarları ateşte güzelce kaynatıyoruz. İyice rengini verdikten sonra pancarları suyun içinden alıyoruz ve bu kez yumurta kabuklarını koyuyoruz. Yumurta kabuklarını da pancar suyunda birkaç dakika kaynatıyoruz. Ateşi söndürüp kabukları bir süre daha içinde bekletiyoruz. Sonra

ıkarıp kurumaya bırakıyoruz. Kuruduktan sonra yeşiller gibi kırmızı kabuklarımızı da saklıyoruz. Pancar suyunu yeniden kullanmak için buzdolabında saklayabilirsiniz. Bu yollarla başka hangi renkleri bulabileceğimizi düşünmeye devam edelim.

Şimdilik bu kadar. Yeniden görüşünceye kadar kendinize ooooookk iyi bakın lütfen. Hoşakalınnnnn!